

Најлепше четири зграде у Кнез Михаиловој улици број 19, 33, 37 и 47 у Београду припадају Задужбини Николе Спасића, угледног српског трговца и великог родољуба. То и све друго што је стекао за живота, велики добротвор је завештао свом народу за унапређење науке, привреде и здравства.

Од оснивања 1912. године за живота Николе Спасића, за 90 година постојања, Задужбина до сада никада није прекидала рад иако је национализацијом остала без имовине. У првој половини прошлог века била је највећа на Балкану. Према неким тврдњама имала је тада више новца од Нобелове фондације.

Својеручним тестаментом сачињеним 9. фебруара 1912. године у Београду, угледни и богати трговац Никола Спасић, основао је задужбину под својим именом. Спасићева задужбина, по вредности, тада је била највећа на Балкану и сигурно једна од већих у свету. Никола Спасић је рођен 1838. године у Београду, а умроу време Првог светског рата, тачније 1916. године на Крфу. После његове смрти, рад Задужбине је одобрен, указом краља Александра Кара-

Остварени циљеви

Задужбина Николе Спасића, саградила је и опремила болницу са 100 лежајева у Београду. Градска или Општа болница на Звездари предата је 1935. године граду на употребу. Болница са 50 болесничких постеља у Куманову, саграђена је 1935. а три године касније и она у Крушевцу. Дом за изнемогле српске грађане у Књажевцу саграђен је 1935. године и примио је 36 штићеника.

На Београдском сајмишту, две године касније изграђен је Спасићев павиљон у коме је отворен први Београдски сајам. У том периоду имовина задужбине се састојала од акција, обвезница, хартија од вредности, новца у банкама, као и четири велике зграде у Кнез Михаиловој и то: Кнез Михаилова Број 47 са улазом из Краља Петра 18 и Николе Спасића 2 и 2а, као и зграде 37, 33, 19 и Обилиће венац 17.

Адвокат Војин Ђекић

Ђорђевића првог, крајем 1922. године, са циљем подизања болница и домова за сироте и изнемогле српске грађане грађане и за опште привредне циљеве - каже адвокат Војин Ђекић, члан УО и овлашћени заступник Задужбине.

Према његовим речима, сва покретна и непокретна имовина Задужбине, супротно и тадашњим законима национализованана је 1959. године. Од доношења закона о дена-

ционализацији, изабрани чланови Задужбине, пре свега очекују исправљање неправде почињене према народу и Николи Спасићу, као и враћање, у физичком облику, свих национализованих зграда у Кнез Михаиловој улици, као и прихода од њих, онима којима је намењен последњом вољом оснивача.

Очекујемо да држава реши проблем садашњих корисника уколико има нерешених имовинских односа. Нама треба да све буде враћено у посед како би

смо дошли до фантастичних података о разликама у цени од један према десет. Нису све цене исте и мислим пре свега зависе од корисника, неки чак и не плаћају ништа. Тамо где је износ пише нула а то су велики простори у најлепшијем делу града.

Нажалост и они који плаћају цене квадрата простора за измиљиве далеке су испод тржишних вредности. Такав податак смо службено градили и од последњег простора Скупштине града али нажалост нису

нам дали - објашњава Војин Ђекић.

Он такође истиче да Задужбина добија сваког месеца износ од 30.000 динара најмање станарина од 100 станова у зградама.

На питање колика је тржишна вредност задужбинских зграда у Кнез Михаиловој улици, Ђекић је истакао да је то огроман простор. Све зграде укупно вреде вреде десетине милиона евра.

Ако за пример узмемо ову зграду број 47, у којој је седиште Задужбине, по тренутним законима тржишта, под претпоставком да се продаје. Квадрат стамбеног простора у центру је око 2.000 евра, док је пословни простор свакако дупло скупљи.

Зграда има четири спрата по 1000 квадрата и зграда у дворишту, то је укупно око 5000 квадрата. Према грубој процени само стамбени простор у овој згради вреди око 10.000.000 евра. Ту је и око 1000 квадрата пословног простора који вреди око 4.000.000 евра. Укупна вредност износи око 14.000.000 евра и остале зграде су приближне вредности. Ово једино може да послужи поређења ради колико би се овим богатством могло учинити за народ коме је и намењено, јер наравно не може и не сме бити отуђено - објашњава Ђекић.

Према његовим речима, изградњом ТЦ „Миленијум“ у Спасићевом пролазу, променењен је изглед задужбинске зграде у Кнез Михаиловој 19, иако је законом заштићена. Ових дана се, на том месту убрзано преуређује локал у приземљу и спољњи зидови се облажу црним мермером.

Представници Задужбине, као у време крсташких ратова, стално морају да бране имовину од нових отимаачина и безаконја, јер им је управо закон везао руке и учинио их правно немобилним да делују. **КРИСТИНА ВЛАХОВИЋ**

Задужбина Николе Спасића највећа на Балкану

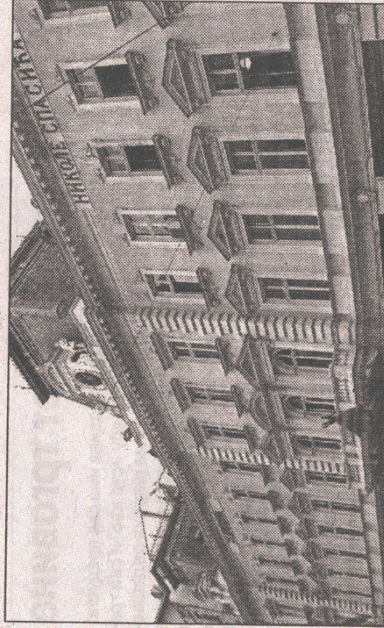
Вредела као и Нобелова

Само четири зграде у Кнез Михаиловој улици у Београду вреде више од 50 милиона евра. „Миленијум“ нови „агресор“

могли надаље тим зградама да управљамо и располажемо. Када буду Задужбини враћене непокретности, пре свега планирамо да средства од закупа по тржишним ценама уложимо у опоравку и враћање старог сјаја и лепоте. Сав приход од издавања пословног простора биће коришћен поштују одредбе тестаментa Николе Спасића - објашњава адвокат Ђекић.

Према његовим речима једино тако је могуће спасити имовину Задужбине од пропадања и нове пљачке и продаје приватним лицима.

Како Ђекић истиче у четири зграде у Кнез Михаиловој улици,

Једна од чувених лепотица у Београду